

V s e m ž u p a n s t v o m .

Dne 5. avgusta 1914 drž. zak. št. 199 izšel je cesarski ukaz v svrhu onih odredb, ki so potrebne, da se za časa vojnega stana zagotovijo dela za spravljanje pridelkov in obdelovanje polja.

Ukaz poljedelskega ministerstva v sporazumu z ministerstvom za notranje stvari z dne 5. avgusta 1914 l. drž. zak. št. 200 pa določa, da mora v vsaki občini v kateri se goji kmetijsko, občinski predstojnik nemudoma postaviti komisijo za pridelke.

Ta komisija je sestavljena iz treh do sedem v občini naseljenih udov. Predseduje župan ali ud občinskega predstojništva ki ga on določi.

Za ude pridejo v prvi vrsti v poštevedu dušni pastirji, šolski voditelji in učitelji, potem občinski in distriktni zdravniki, organi kmetijskih poklicnih zastopov ter drugi izvedeni in zaupanja vredni občani.

Služba udov komisije za pridelke je častna služba in se ne sme odkloniti.

Komisija za pridelke mora skrbeti za to, da se dela za spravljanje pridelkov in obdelovanje polja v občini izvrše pravočasno in namenu primerno.

V te namene mora komisija za pridelke :

1. na podlagi zglasitev dognati tiste obrate, ki so navezani na tujo pripomoč, ker nimajo svojih delavnih moči in obratnih pomočkov ;
2. poizvedeti delavne moči in kmetijske obratne pomočke, ki so na razpolaganje v občinskem okolišu.

V prvi vrsti je zadostiti potrebi pomoči potrebnih obratov s prostovoljno pomočjo; ako se na ta način ne bi pridobilo zadostnega števila kmetijskih delavnih moči, mora komisija za pridelke odkazati neobhodno potrebne delovne moči, da se hitro spravijo pridelki in pozneje tudi da se izvrši najpotebnejše obdelovanje polja. Pri tem se je v prvi vrsti ozirati na pomoči potrebne obrate tistih, ki so pozvani na vojno službovanje.

Kdo da je oproščen dolžnosti opravljanja dela za spravljanje pridelkov in obdelovanja polja, to določa § 4 omenjenega ministerskega ukaza, na katerega se opozarja.

Glede brezplačnega dela in v slučajih primernega plačila vsebuje § 5, o prepuščanju kmetijskega orodja pa § 6 navodila.

§ 8 govori o načinu sklepanja komisije, § 9 o izključitvi priziva zoper komisijske sklepe in o nadzorovalni pravici političnega okrajnega oblastva, § 10 pa vsebuje kazenska določila zoper neobojljive, mej katere spadajo tudi one osebe, ki bi se branile prevzeti posel komisijskega uda.

Naroča se tedaj županstvu da v občini takoj osnuje omenjeno komisijo po danih navodilih in imena predsednika in posameznih udov semkaj naznani.

Komisija ima s svojim poslovanjem nemudoma pričeti in je v prvi vrsti organizirati prostovoljno pomoč; še - le če s prostovoljnim delom ne bi bilo mogoče zagotoviti pri vseh kmetijah spravljanje pridelkov in obdelovanja polja, posluževati se je prisilne pravice § 4 večkrat omenjenega ministerskega ukaza in mora potem komisija postopati po lastnem izprevidu, uvažuje krajevne in druge razmere.

V prvi vrsti se bo ozirati na to, da se spravijo v red gospodarstva v vojno službo vpoklicanih oseb. potem ona manj trdnih kmetovalcev, in nazadnje še le ona gnotno boljše podprtin, ki so v stanu najeti in plačati pomožne delavce.

Paziti bo na to, da se za posamezna dela določijo osebe, ki so v to tudi sposobne.

Domače posle, v kolikor niso za lastno gospodarstvo neobhodno potrebni, se sme tudi porabiti za tuje delo, ravnotako one posestnike in gospodarje, ki so najnujnejša dela na lastni zemlji vže opravili.

V svrno pritegnitve zunanjih delavcev, dovoli železniška uprava glede vožnje po železnicih posebne ugodnosti in sicer se pripozna enkratna prosta vožnja iz kraja bivališča do namembne postaje po vseh državnih železnicah, ako se najmanj 5 oseb na delo skupaj pelje.

Dotične certifikate izdajalo bo okrajno glavarstvo. Tekom 8 dni se pričakuje poročila o sestavi komisije in pa o splošni gospodarski situaciji v tarčošnji občini in sicer ne samo glede kmetijskih, temveč tudi obrtnih obratov, zlasti pa o delavskih razmerah v tovarnah in pri pohišnem delu ter v domači industriji, da bo okrajno glavarstvo moglo presojudati, kje in kako bi se dalo morda, ako je dana gospodarska stiska, kaj pomagati, da se kolikor toliko obvaruje ljudstvo bede.

Opozarjam zlasti na ukaz št. 296/res., ki ga dobi županstvo ob enem in ki se peča z ustanovitvijo okrajnega urada za polizvedbo, evidenco in odkazilo delavnih priložnosti.

C. kr. okrajno glavarstvo v K r a n j u , dne 16. avgusta 1914.